

MIRJANA SUBOTIN NIKOLIĆ

LIOTEKA
GALERIJA SAVREMENE LIKOVNE UMETNOSTI
BR. 15169
NOVI SAD

GALERIJA
SAVREMENE
LIKOVNE
UMETNOSTI
NOVI SAD

MIRJANA SUBOTIN NIKOLIĆ

Izložbene
prostorije
Galerije
savremene
likovne
umetnosti
SPC
„Vojvodina“
Sutjeska 2
Novi Sad

mart-april 1996

8.

BEZ NASLOVA

Materijalne ili mercišćke slike i crteži „uzdržane geometrije“ iz druge faze u likovnom stvaralaštvo Mirjane Subotin-Nikolić, slikara iz Novog Sada, ovog puta su predmet pažnje u Galeriji savremene likovne umetnosti u Novom Sadu, u čijim se zbirkama inače nalaze dela izlagana na Jesenjem salonu u Banjoj Luci (1985), a koja ujedno predstavljaju rezultate vrhunskih dometa dosegnutih u toku prve, „cme“ faze u stvaralaštvu autora.

Ostvarivanje druge faze u nastajanju, u kontinuitetu njenih tekućih aktivnosti, a koja se u Galeriji prikazuje ovom prilikom, vremenski se uglavnom poklapa sa godinama tekuće decenije 20. veka u umetnosti, u kojoj pretežno pripadnici mlađih generacija likovnih stvaralača, koji se u svojstvu umetnika profesionalno potvrđuju 80-ih i 90-ih godina ovog veka na izmaku i u svoja dela, po merama sopstvenih kreativnih potencijala, uvođe najbitnija svojstva ovovječnih umetnosti, ostvarujući tako i svojevrsne sinteze najrevolucionarnijih ideja i dostignuća pre povoljne prethodnog veka u likovnim umetnostima, ovovječnih i drugih, a pri tome iznalažeći specifične sopstvene načine likovnih materijalizacija tih svojih vidova sinteze.

Recimo, Mirjana Subotin-Nikolić u protekloj deceniji, u svojoj prvoj fazi rada na planovima likovnog stvaralaštva, od godine završetka redovnih studija na novosadskoj Akademiji umetnosti pa do početka ove tekuće faze njenih likovnih aktivnosti, koja ima i svoju malu predistoriju, pažnju publike u nas privlači realizacijama svojih slika, raznim materijalima koje tada koristi neglošenih dimenzija, koji su njene tadašnje slike, kao i one sada izložene, približavali prirodi dela koja se tokom razvoja umetnosti 20. veka uobičajeno nazivaju objektima. Dakle delima, koja do kraja nisu slike u nekom klasičnjem smislu reči, niti skulpture i slično. Koristeći tada crnu smolu, komadiće razbijenog ogledala, kameničice, kosti, platno grubog tkanja i slično, ona je ostvarila svoju prvu, svoju „crnu fazu“ i kao mlad umetnik, svojim eksponiranjima na jugoslovenskoj izložbi – XII Jesenjem salonu u Banjoj Luci, na temu „Materijalni karijat“ (u selekciji istoričara umetnosti dr Irine Subotić), zabilistala je crnim svoje podne i svoje zidne slike, koje kao da su, između ostalog, oživovrile misao francuskog slikara Odiliona Redona: „...Treba se diviti crnom. Ništa crnina ne može zavestiti, obezvrediti. Ona ne raduje oko, niti razbudi putenost – posrednik je duha koji je daleko od lepih boja palete i spektra.“

Da kojim slučajuem u to Redonovo vreme nije otkrivena fotografija, naravno najpre crno-bela, i da ona nije toliko uticala na sudbinu moderne i savremene umetnosti pa i kritike, koliko jeste, pitanje je da li bi ovaj francuski esoteričar, vizionar, simbolista, pretežno nadrealizma i druga, isplio i crnom posvetio ove svoje poetične reči. Ali, dogodilo se ono što je valjdo i moralno da se dogodi nakon otkrića fotografije i da dobrim delom pod uticajem njenih svojstava na do tada poznate vidove umetnosti vizuelne prirode, sveukupni nasleđeni i savremeni rezultati likovnog stvaralaštva preuzeju ulogu koju su u domenima likovnih umetnosti imale mitološke, biblijske, feme, priroda realnog – oku i egzaktnim naukama dostupnog sveta. Dakle, onu ulogu prirode u likovnim umetnostima, koju je ona tu imala da pojave impresionizmu i do godinu otkriči i usavršavanju mogućnosti crno-bele fotografije. Od tada do danas, ta uloga prirode u užem smislu reči, tj. umetničke pojavnosti uopšte postaju sve značajnije u tokovima modernog i savremenog likovnog stvaralaštva; u smislu uzora i drugog.

A da sve to nije kako upravo jeste, pitanje je kako bi se i Mirjana Subotin-Nikolić danas izražavala u svom likovnom stvaralaštvu i da li jedan savremeni umetnik, u svojoj vokaciji likovne prirode, uopšte može da opstane kao asketa, tj. suprotstavljen svim dosadašnjim otkrićima na planovima likovnih umetnosti. Ima li uopšte smisla da o delu autora, o kojem je ovde reč govorimo, a da ne pokušamo da naslutimo poreklo načina na koji se likovno izražava i tokom ove druge faze aktivnosti kojima se bavi, zbog boljeg razumevanja dela koja se prikazuju u deceniji njihovog nastanka i u deceniji umetnosti kakva ona jeste, a koja ni danas ne može da izbegne zakonitosti, pustolovnost i logiku koju likovno stvaralaštvo vazda odlikuju.

Način upotrebe i vrste materijala koje Mirjana Subotin Nikolić u ovom drugoj fazi svog stvaralaštva koristi i na ovoj izložbi predstavlja dela ostvarena u periodu od 1993. do ove tekuće godine, podrazumevaju dovoljno razloga da ih do izvesne mere analiziramo, poređ ostalog, i kao moguće recidive avangardnih pokreta sa početka 20. veka. Dakle, imaju li se u vidu stanja papira (máché), boja koje u ovim delima upotrebljavaju, diveta, elemenata metalnog porekla, te onih u gipsu, pa odlike načina na koje ona ne slika već gradi svoje slike objektnih izgleda, naglašeno materijalne i mercišćke prirode, tada je neizbežno zapožaćanje specifičnosti njene integracije fenomena vremena kao četvrtre dimenzije likovnog dela i promena koje su već ispodogadale u strukturama koje čine likovne slike, kao i onih koje će se tek dogadati, a kojima se inače u umetnostima 20. veka posebno bave futuristi, konstruktivisti – kao predstavnici ruske avangarde, dadaisti, umetnici kinetičke i drugih srodnih vokacija u sferama likovnih umetnosti i na njihovim poetikama i prosećelima primernije načine.

Mira Subotin-Nikolić to čini izborom materijala koji su u osnovi njenog načina likovnog izražavanja i ostvarivanja dela po izgledu statične prirode. Reč je o materijalima koji su imali neke svoje prethodne živote materijalne prirode, svoje ranije upotrebe vrednosti i koji su prolazili kroz faze nekih prethodnih procesa

dizajniranja ili drugih načina likovnog oblikovanja, metodama narodnog stvaralaštva, savremenog dizajna i sl., a zatim ušli u sfere noslaga istrašenih predmeta, da bi se metodom izbora Mirjane Subotin-Nikolić na kraju našli i u strukturama njenih dela, iz ove faze stvaralaštva i tu dobili svojevrsnu estetsku draž i posve novu vrstu egzistencije. Često, tragovi istrašenosti i vremena njihovih prethodnih upotrebnih vrednosti ni ne prolaze procese nekih likovno artikuliranih predefinicija i kao takvi, oni su u strukturu dela autora integrirani da između ostalog, sugeruju ideju proticanja vremena, njegove moguće dimenzije i promene do kojih neminovalo dolazi u datim vremenskim periodima.

Tako Mirjana Subotin-Nikolić ovom svojom samostalnom izložbom predstavlja svoje materijalno-mercišćke slike koje mogu da shvate i kao svojevrsni recidivi dadaističko-sredistički proseća kao i produksi baumajsterovsko-miroovskog načina razrade tehnike kolaka kao kubističkog izuma na planu tehniku u vreme rada avangardnih pokreta na početku tekućeg veka u sferama likovnih umetnosti. Pri tome, njene kombinacije pigmenta boje sa isluštenim predmetima od drveta i na njima vidljivim tragovima folklor-a naroda vojvodinskog podneblja, te sa isluštenim predmetima od metal-a i na njima uočljivim tragovima industrijskog folklor-a datog podneblja, pa sa masom iskidanog, ovlaženog, presovanog i osušenog papira, kao i kombinacije sa drugim materijalima, daju povoda, uprkos statičnosti njenih dela, da se u fragmanima u pravcu pronađuju porekla načina likovnog izražavanja ovog autora otkriju i dodirne tačke između umetnosti kojom se ona danas bavi i onih koje terminološki blize određuju pojmom kao što su na primer: akumulacija, kaligram, kašetaž i slični.

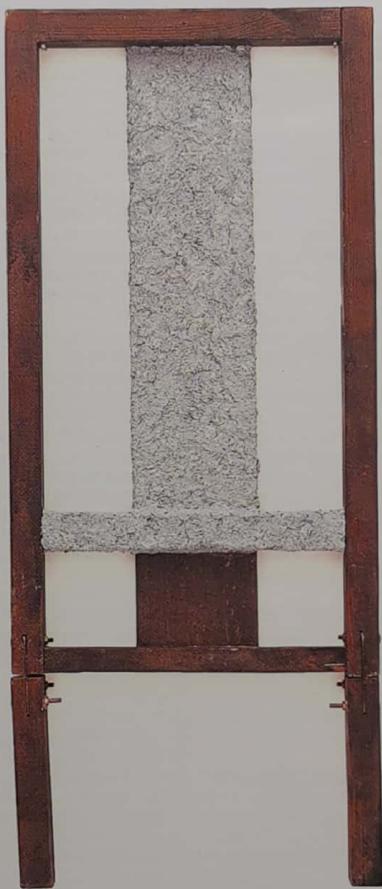
Svakako, likovni izrazi sličnih provenijencija postali su uobičajena pojava ne samo na svetskoj sceni umetnosti već i u ovim našim prostorijama kulture i umetnosti, mada se na žalost, u nas sve češće sreću ovakvi izrazi samo po osnovnoj intenciji, a u realizacijama dela svede se na ilustrativnost, ponajviše zbog pomanjkanja cenzure intelekt-a, koja bi morala da bude dovedena do znatno viših nivoa pre nego što se ude u procese realizacije dela ove vrste. Visoki stepeni te cenzure u slučaju likovnog stvaralaštva Mirjana Subotin-Nikolić, u ovoj fazi njenog bavljenja umetnošću, izgleda da su zaveli čak i njenog mentora, Dušana Todorovića – profesora Akademije umetnosti u Novom Sadu, da on, u katalogu izložbe pod nazivom „Slika, prostor istraživanja – studenti magistarskih studija Akademije umetnosti u Novom Sadu“ (izdanie SULUV-a 1995), povodom radova autora o kojem je ovde reč, konstatiše sledeće: „Kod Mirjane Subotin-Nikolić primećujemo uzdržanu geometriju, kreativno čutanje i askezu kojima se suprotstavlja mnogostrukost i bogatstvo savremenih trendova“.

Međutim, eksponati koji čine sadržaje ove samostalne izložbe Mirjane Subotin Nikolić, da izvesne mere, svojim pojedinim osobinama zaslužuju da budu analizirani i kao dela koja mogu da se uvrste i u red onih koja su na svetskoj sceni savremene umetnosti u žži pažnje kritičara koji isključivo istražuju dela koja mogu da se afirmišu kao dela aktuelnih osobnosti. A izložena dela ovog slikara iz Novog Sada, upravo poseđuju neke od osobnosti koje mogu da budu u nizu aktuelnih u ovom trenutku, odnosno, one bi to mogle da budu ako bi se zanemarila naglašena statičnost dela autora. Pitanje je samo, da li to valja činiti s obzirom da ona priznaju iz niza osobina koje njen dobro delu daje čine autentičnim, u odnosu na podneblje u kojem autom živi baveći se likovnim stvaralaštvom koje zavreduje pažnju stručnjaka za likovnu umetnost u nas.

Recimo, ako se imaju u vidu prethodne faze likovnog oblikovanja elemenata koji ulaze u složene strukture ovih najnovijih dela autora, po godinama njihovog nastanka, tada se da naslutiti fenomen kolektivnog bića umetnika – biće tvorca dela u segmentaram smislu, anonimnog i iz nekog minulog vremena i ovo Mirjanino, koje je sva ta druga objedinjeno sa sopstvenim i poetskim osobinama sopstvenog dela ih usaglasilo.

Zatim, aktuelno insistiranje na multidisciplinarnim metodama u procesima realizacije dela na svetskoj sceni umetnosti evidentna je osobina i senzibiliteta umetničkog bića Mirjane Subotin-Nikolić u ovom, kao i u prethodnoj fazi njenog stvaralaštva: pogotovo, ako se pri tome imaju u vidu i njeni udeli u realizacijama projekata u okviru saradnje i njene pripadnosti grupi umetnika objedinjenih nazivom „Katena Mundi“, koja je realizovala niz multimedijalnih projekata tokom proteklih godina ove tekuće decenije 20. veka. Ali, i nezavisno od toga, preplitanje osobina slikarstva, skulpture, unutrašnje arhitekture, industrijskog dizajna i narodnog folklor-a, tzv. primenjenih umetnosti i likovnih umetnosti u užem smislu reči, u delima koja autor upravo izlaže, tada su evidentne i njihove multidisciplinarnе osobine koje uostalom odlikuju i ranije ostvarena dela, iz one „cme faze“ u njenom stvaralaštvu. Dakle, multidisciplinarnost dela, kolektivno u biću umetnika, specifičnost koncepcije eksponata, podrazumevajući tu i mogućnosti afirmacije subjektivnog u deceniji umetnosti čija logika nalaže i ostvarivanje vidova sinteze svega što se u tokovima likovnog stvaralaštva 20. veka dešavalo, okončice su kriterijima kritičara, kompleksa privatnih galerija koje drže do svojih ugleda, poslenika muzeja savremene umetnosti koji u kontinuitetu tragaju za specifičnostima koje obeležavaju decenije umetnosti čiji zbir čini našeđe likovnog stvaralaštva 20. veka, a ujedno, to su kriterijumi kojima mogu da se podvrgnu i dela koja su ovde predmet pažnje, a da ona pri tome ne budu diskvalifikovana.

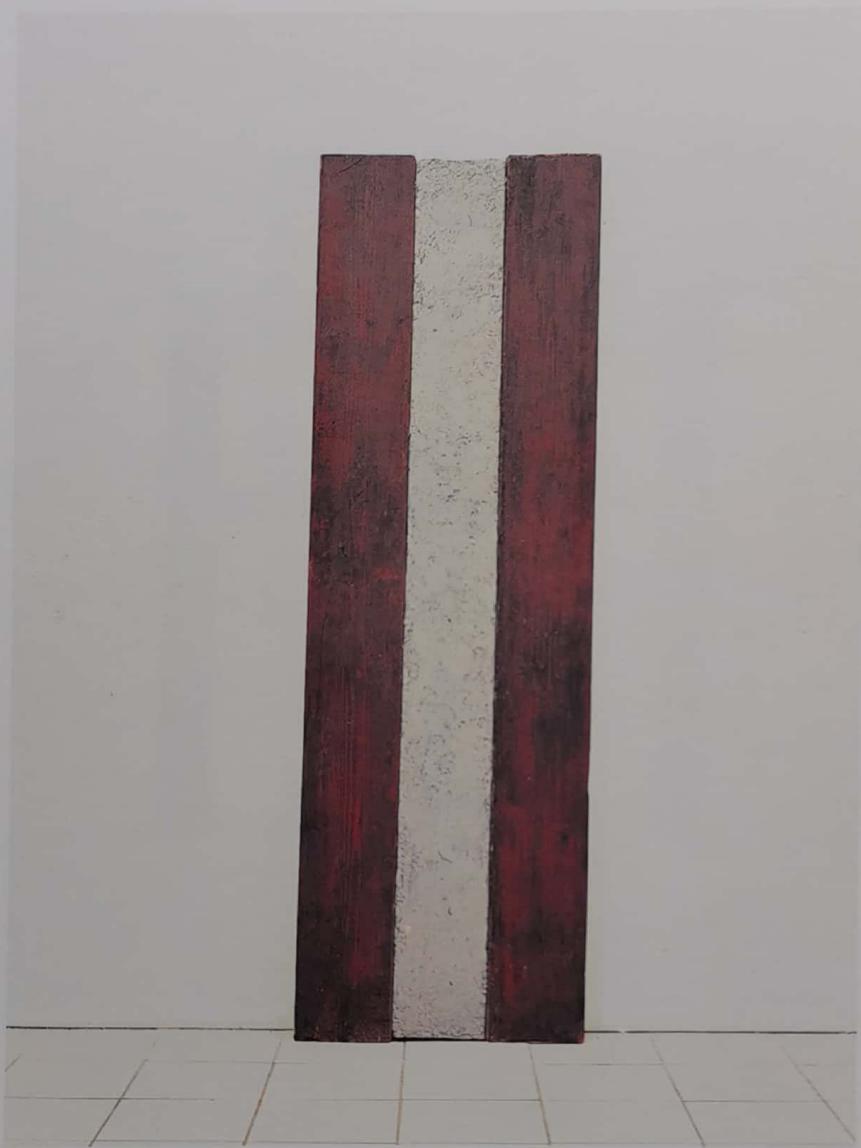
Grozdana Šarčević
mart, 1996.

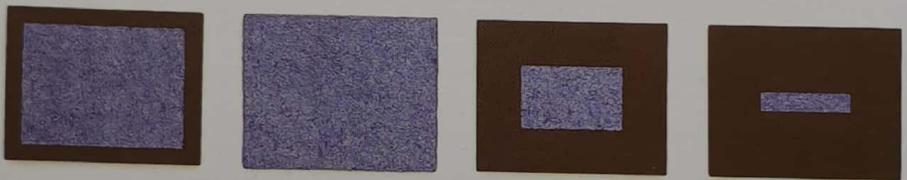
18.

19.

16.

21.

20.

14.

MIRJANA SUBOTIN-NIKOLIĆ

Rodena je u Kaču 1960. godine. Na Akademiji umetnosti u Novom Sadu, na odseku slikarstva diplomirala je 1985. u klasi prof. Dušana Todorovića. Sada je na magistarskim studijama na istoj Akademiji. Od 1985. godine je član ULUS-a.

ADRESA:

21000 Novi Sad, Jug Bogdana 16; tel. 021/334-795

SAMOSTALNE IZLOŽBE

1984. NOVI SAD, Svečana sala FTN, „Keks '84”, mart
NOVI SAD, Likovni salón Tribine mladih, Mirjana Subotin-Nikolić, Slike, 7-24. decembar
1987. BEOGRAD, Galerija KNU, Mirjana Subotin-Nikolić, objekti, 17-30. mart

GRUPNE IZLOŽBE

1984. NOVI SAD, Galerija Matice srpske, Izložba u okviru proslave desetogodišnjice Akademije umetnosti u Novom Sadu, april
SARAJEVO, Collegium artisticum, Zajedno '84, april-maj (izložba preneta u Beograd, Galeriju Doma kulturne Studenti grad)
NOVI SAD, Galerija Kulturnog centra, Izložba radova studenata završne godine Akademije umetnosti Novi Sad, juni
NOVI SAD, Galerija Kulturnog centra RU, 13. novosadski salon, 19. oktobar-5. novembar
1985. BEOGRAD, Galerija ULUS, Izložba novoprimitih članova ULUS-a, april
NOVI SAD, Galerija savremene likovne umetnosti, Mladi '85. 29. maj-16. juni (izložba preneta u Sarajevo, Collegium artisticum, septembar)
BANJA LUKA, Umjetnička galerija, XII jeseni salón - Materijal kao izazov, 25. novembar-4. januar ('86)
HERCEG NOVI, Galerija Josip-Bepo Benković', XIX hercegnovski zimski salon, februar-mart
NOVI SAD, Sportski i poslovni centar „Vojvodina“ (aula), Povratak svetlosti (humanitarna izložba sa aukcijom), 26. mart
1987. BEOGRAD, Galerija Kolarčevog narodnog univerzitet, Godišnja izložba Galerije Kolarčevog narodnog univerziteta 1986/87, juli-septembar
ZRENJANIN, Savremena galerija, Susret akvarelista Jugoslavije u Ečki '86, 7. septembar
NOVI SAD, Velika galerija Kulturnog centra Novog Sada, 16. novosadski salon, 22. oktobar-5. novembar
1988. KIKINDA, Národní muzej – Savremena galerija, Salón mladih, maj
1991. FRIŠKA GORA, Lepirivo, Oživljavanje tla svete Fruske gore, Prvi umetnički projekat grupe „Katena Mundi“, 28. juli
1992. NOVI SAD, Petrovaradinska tvrđava, Budenje lingve i Katene Mundi, 8. projekat grupe „Katena Mundi“, 14. mart
NOVI SAD, Galerija savremene likovne umetnosti, Akvizicije 1990-1992, april-maj
NOVI SAD, Ribarsko ostrvo, Posvećenje Dunava i Atlantika lingvom i Katenum Mundi, 11. projekat grupe „Katena Mundi“, 21. juni
ULCINJ, Ada Bojana, Posvećenje vode Skadarskog jezera, reke Bojane i Jadranskog mora, 12. projekat grupe „Katena Mundi“, 20. avgust
1993. FRIŠKA GORA, Orlovo bojište – Popovica, Posvećenje planinskih sila lingvom i Katenum Mundi, 13. projekat grupe „Katena Mundi“, 21. mart
NOVI SAD, Galerija savremene likovne umetnosti, Rane devedesete – jugoslovenska umetnička scena, oktobar-novembar (izložba preneta u Podgoricu)
NOVI SAD, Galerija savremene likovne umetnosti, 40 godina Škole za dizajn „Bogdan Šuput“ Novi Sad, 2-27. novembar
1994. NOVI SAD, Muzej Vojvodine, Izložba studenata magistarskih studija likovnog odseka Akademije umetnosti u Novom Sadu, 23. april
VRŠAC, Galerija Konkordija, Prvi jugoslovenski bijenale mladih, maj-septembar
SRPSKA MITROVICA, Galerija „Lazar Vozarević“, 19. srpskomitrovački salón, juni
GORNIJ MILANOVAC, Galerija Zavčajnog muzeja, Treći bijenale umetnosti minijature, 24. septembar-24. oktobar
NOVI SAD, Galerija savremene likovne umetnosti, Aktuelnosti u slikarstvu Vojvodine 1973-1993, decembar
KRAGUJEVAC, Umetnička galerija Narodnog muzeja Kragujevac, Salon 9 +, 16. maj-11. juni (izložba preneta u Beograd)
NOVI SAD, Galerija savremene likovne umetnosti, Slike, skulpture Iz Zbirki Galerije savremene likovne umetnosti, izbor '95, 13. decembar-12. januar '96; izbor '96, 1. februar.
NOVI SAD, Galerija SULUV, Slika prostor istraživanja, decembar.

KATALOŠKI PODACI

1. APOTROPEJSKI AMBIJENT I, 1992/93
kombinovana tehnika, 115 x 85
2. APOTROPEJSKI AMBIJENT III, 1992/93
kombinovana tehnika, 110 x 91
3. BEZ NAZIVA, 1993
drvo, gips, papir maše (mâché), pigment, 45 x 50
4. BEZ NAZIVA I, 1993
drvo, gips, papir maše, pigment, R = 85
5. BEZ NAZIVA II, 1993
papir maše, drvo, 87 x 55
6. BEZ NAZIVA III, 1994
papir maše, drvo, 160 x 270
7. BEZ NAZIVA IV, 1994
papir maše, drvo, 180 x 36
8. BEZ NAZIVA V, 1994
drvo, papir maše, 205 x 181
9. BEZ NAZIVA VI, 1994
papir maše, drvo, 60 x 52
10. BEZ NAZIVA VII, 1994
papir maše, drvo, 31 x 22
11. BEZ NAZIVA VIII, 1994
drvo, papir maše, kamen, metal, 28 x 13
12. BEZ NAZIVA IX, 1994
drvo, papir maše, staklo, pigment
vis: 40; stranica gomje površine (u obliku ravnostranog trougla) = 145
13. BEZ NAZIVA X, 1994/95
papir maše, drvo, 102 x 150 x 35
14. BEZ NAZIVA XI, 1995
papir maše, drvo, 80 x 150
(promenljive dimenzije)
15. BEZ NAZIVA XII, 1995
drvo, papir maše, 63 x 219
16. BEZ NAZIVA XIII, 1995
papir maše, drvo, 180 x 59
17. BEZ NAZIVA XIV, 1995
papir maše, drvo, 180 x 45
18. BEZ NAZIVA XV, 1995
drvo, papir maše, 106 x 46
19. BEZ NAZIVA XVI, 1995
drvo, papir maše, 45 x 45
20. BEZ NAZIVA XVII, 1995
drvo, papir maše, 150 x 800
(promenljive dimenzije)
21. BEZ NAZIVA XVIII, 1995
drvo, papir maše, 25 x 150
22. BEZ NAZIVA XIX, 1995
drvo, papir maše, 180 x 150
23. BEZ NAZIVA XX, 1995
kombinovana tehnika, 30 x 24
24. CRTEŽI I - XX, 1995
pastel, „drveno“ boja, 50 x 730,5

Sve mere izražene su u santimetrima.

BIBLIOGRAFIJA

- Andrej Tisma, Izvoriste kreativnosti, DNEVNIK (Novi Sad), 28. IV 1984.
Građana Šarićević, Mod. '85. Umesto voda (katalog), Galerija savremene likovne umetnosti, Novi Sad, 1985, maj
Svetozara Šimića, Godišnji pomaci, OKO, Zagreb, 1985, 7-21. decembar
Miloš Arsić, 16. novosadski salon (katalog), Kulturni centar Novog Sada, Novi Sad, 1987, oktobar
A(rtej) Tisma, Propuštena prilika, DNEVNIK (Novi Sad), 25. X 1987.
G. Šarićević, Mirača Subotin-Nikolić (katalog), Kolaričev narodni univerzitet, Beograd, 1987, mart
Zoran Đurić, Oktobarska ambalaža, POLJA, Novi Sad, 1987, 19. novembar
Andrej Tisma, Osvijavanje tla fruke gore, DNEVNIK (Novi Sad), 29. VII 1991.
Miloš Arsić, Rane devetdesete – jugoslovenska umetnička scena (katalog), Galerija savremene likovne umetnosti, Novi Sad, 1993, okt.
Vjekoslav Četković, Izložba studenata magistrskih studija (katalog), Akademija umetnosti, Novi Sad, 1994, apri
Andrej Tisma, Snabno likovno jezgro, DNEVNIK (Novi Sad), 29. IV 1994.
Miloš Arsić, Aktuelnosti u slikarstvu Vojvodine 1973-1993 (katalog), Galerija savremene likovne umetnosti, Novi Sad, 1994, decembar
Miloš Arsić, Salon 9 +, Plus selekcija (katalog), Narodni muzej Kragujevac, Kragujevac, 1995, maj
Dušan Todorović, Sika, prostor istraživanja (katalog), SJLUV, Novi Sad, 1995, decembar.

AUTOR se zahvaljuje stolaru Goranu Teofiloviću na pomoći pri realizaciji radova.

Izдаваč

Galerija savremene likovne umetnosti
21000 Novi Sad, Jevrejska 21

Poštanski fah 76

Telefon: 021/611-463; 613-526 (direktor)

Izložbene prostorije Galerije: SPC „Vojvodina“, Sutjeska 2

Telefon: 021/613-897

Izdanje 101

Odgovorni urednik

Dragomir Ugren, direktor Galerije

Uredivački odbor

Dragomir Ugren, direktor Galerije

Miloš Arsić, kustos-savetnik

Ljiljana Ivanović, kustos-savetnik

Grozdana Šarčević, muzejski savetnik

Realizacija izložbe

Grozdana Šarčević

Fotografije

Pavle Jovanović

Dizajn

Ljubiša Bogosavljević Bog

Priprema i štampa

Štamparija Stojkov, Novi Sad, 1996

Tiraž

300 primeraka

Republika Srbija Ministarstvo kulture

omogućilo je realizaciju izložbe i

kataloga

